

Spanje, wijnland

Spanje is een wereldspeler in wijnproductie

Top 10 grootste wijnlanden ter wereld (oppervlakte wijngaarden bestemd voor wijnproductie, vruchtsappen, tafeldruiven en gedroogde druiven)

Bron: OIV

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Spanje	975	974	975	968	972	966	961
2	Frankrijk	789	785	786	788	792	794	797
3	China	813	847	770	760	779	781	785
4	Italië	690	685	693	699	701	713	719
5	Turkije	502	497	468	448	448	436	431
6	VS	450	446	439	434	408	407	405
7	Argentinië	228	225	224	222	218	215	215
8	Chili	213	214	209	207	208	210	207
9	Portugal	224	204	195	194	192	195	194
10	Roemenië	192	191	191	191	191	191	190

In kha

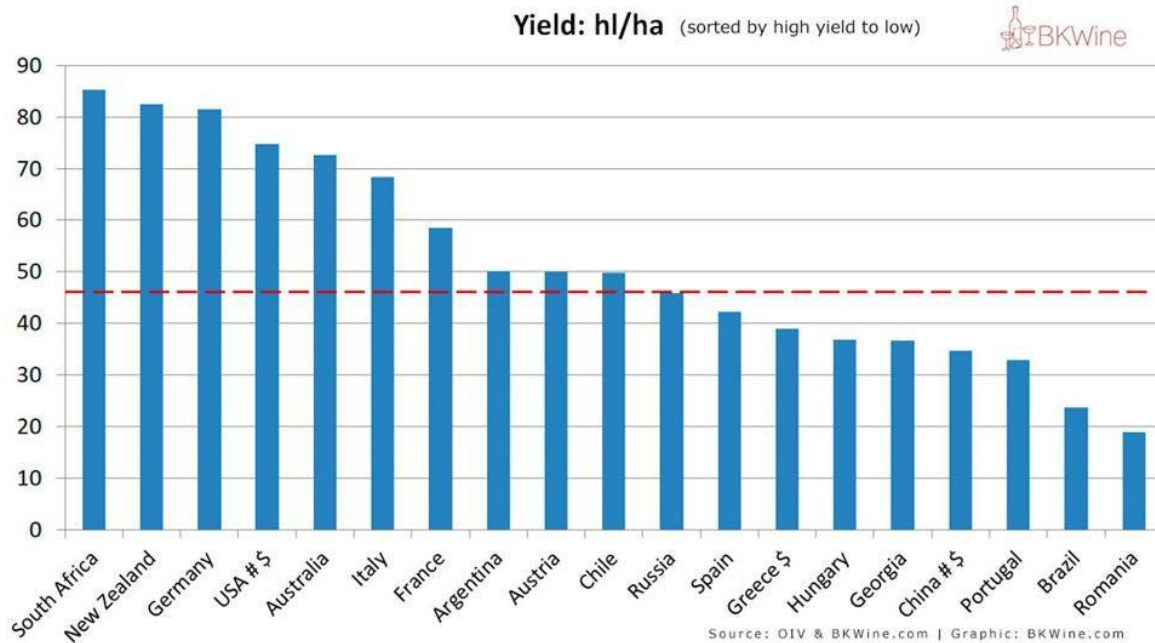
PS: In 2020 is de oppervlakte wijngaarden wereldwijd geschat op 7.331 kha. De oppervlakte wijngaarden is echter inclusief deze voor de productie van tafeldruiven en van gedroogde druiven. Vandaar staan China en Turkije in de Top 5 qua oppervlakte maar in de lijst van wijnproductie staat China maar op de 10de plaats en staat Turkije zelfs niet in de Top 20.

Top 17 wijn producerende landen ter wereld
Productie wijn (miljoen hectoliter)*

Bron OIV

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Italië	44,2	50,0	50,9	42,5	54,8	47,5	49,1
2	Frankrijk	46,5	47,0	45,4	36,4	49,2	42,2	46,6
3	Spanje	39,5	37,7	39,7	32,5	44,9	33,7	40,7
4	USA	23,1	21,7	24,9	24,5	26,1	25,6	22,8
5	Argentinië	15,2	13,4	9,4	11,8	14,5	13,0	10,8
6	Australië	11,9	11,9	13,1	13,7	12,7	12,0	10,6
7	Zuid-Afrika	11,5	11,2	10,5	10,8	9,5	9,7	10,4
8	Chili	9,9	12,9	10,1	9,5	12,9	11,9	10,3
9	Duitsland	9,2	8,8	9,0	7,5	10,3	8,2	8,4
10	China	13,5	13,3	13,2	11,6	9,3	7,8	6,6
11	Portugal	6,2	7,0	6,0	6,7	6,1	6,5	6,4
12	Rusland	5,1	5,6	5,2	4,5	4,3	4,6	4,4
13	Roemenië	3,7	3,6	3,3	4,3	5,1	3,8	3,6
14	Nieuw-Zeeland	3,2	2,3	3,1	2,9	3,0	3,0	3,3
15	Hongarije	2,4	2,8	2,5	2,5	3,6	2,7	2,4
16	Oostenrijk	2,0	2,3	2,0	2,5	2,8	2,5	2,4
17	Griekenland	2,8	2,5	2,5	2,6	2,2	2,4	2,3

Opbrengst per hectare

Spaanse wijnwetgeving

EU regels ter bescherming van de productie van kwaliteitswijnen

De Europese Verordening voorziet boven de tafelwijn in 2 niveaus voor de kwaliteitswijnen.

1. Beschermde geografische aanduiding (BGA)

- Tenminste één van de stadia van productie, verwerking of bereiding vindt plaats in een bepaald geografisch gebied.
- Minimaal 85% van de gebruikte druiven komen uit dat geografische gebied.

2. Beschermde oorsprongsbenaming (BOB): waarvoor de volgende voorwaarden gelden:

- De wijn moet geproduceerd, verwerkt én bereid worden
 - binnen één geografisch gebied
 - volgens een erkende en gecontroleerde werkwijze.
- Alle druiven in de wijn komen uit dat geografisch gebied.

Bevoegdheid van de EU-landen in de bescherming van de productie van kwaliteitswijnen

- De landen vullen zelf de toepassing in
- kunnen strengere regels invoeren betreffende de terroir, aanplant, vinificatie, lagering, ...

Verschillende landen hebben

- de verticale kwaliteitsaanduiding
- met een horizontale herkomstverankering
- én daarnaast een systeem van 'cru's' of 'Single-Estate-Wines' of 'Einzellage'.

Tot 2003 had Spanje

- een systeem van regionale herkomstbenamingen met kwaliteitscriteria

met invulling van de Europese BGA:

CIG = Vinos de Calidad de Indicación Geográfica

en als invulling van de BOB:

DO = Vinos de Denominación de Origen

en DOCa = Vinos de Denominación de Origen Calificada
voor de elite.

- en daarnaast een systeem voor de vermelding van de lageringsduur.

Een Franse doorn in het Spaanse oog?

Het Frans kwalificatiesysteem op basis van cru's is commercieel zeer succesvol

- vooral in Bordeaux en in Bourgogne
- ook in de Elzas en in de Loire

Spanje produceert veel kwaliteitswijn:

- Meer wijnbouwareaal dan Frankrijk
én zelfs veel **meer wijngaard onder regionale erkenning** dan Frankrijk.
- Maar ook met een zeer lage opbrengst (= een kwaliteitselement)
 - Frankrijk 40 à 50 hl/ha
 - Spanje gemiddeld ongeveer 25 hl/ha en in het DO-areaal nauwelijks 15 hl/ha
- Toetreding tot de EU was al een extra aanmoediging om te werken aan kwaliteit.
- Maar Spanje miste een commercieel zetje zoals zijn buurland.

Spaans privé initiatief ter promotie van hun kwaliteitswijnen

- **2000: oprichting vennootschap 'Grandes Pagos de Castilla'** (GPE), ter promotie v/d beste wijndomeinen van Castilla y León en van Castilla-La Mancha.
(Latijnse woord 'pagus' betekend 'landstreek', 'district'.

- Initiatief nemers:
 - Carlos Falco, eigenaar van Marques de Griñon en van Dominio de Valdepusa
 - Victor de La Serra, eigenaar van Finca Sandoval en gekend wijncriticus

2003 nieuwe naam: 'Grandes Pagos de España'

nadat wijnmakers uit diverse regio's zich bij het privé initiatief schaarden.

- Momenteel zijn er 36 leden. 33 zijn GPE???
- De vereniging bepaalt cf. zijn statuten welke domeinen erkend worden als GPE.
- Er bestaat een internetsite **grandespagos.com**.

MAAR ...

De beroemde Spaanse bodega Vega Sicilia en andere grote namen als Pingus en L'Ermita distantiëren zich van de vereniging 'Grandes Pagos de España'.

2003: wettelijke DO Vino de Pago.

De wetgever liet zich *niet helemaal* inpakken bij de institutionalisering van het initiatief.

- De wijn komt van een unieke wijngaard die zich onderscheidt wat betreft ligging, bodemkenmerken en/of klimaatomstandigheden.
- De wijn is op het landgoed zelf gebotteld.
- De wijnmaker toont aan gedurende tenminste 10 jaar deze "uitzonderlijke" wijn te maken.
- De wijn beantwoordt aan de DO-vereisten, MAAR ...
- Het is toegestaan bij de keuze voor de druiven af te wijken van de regels van de regionale DO: dit geeft ruimte om kwalitatief hoogstaande druivenrassen van buiten Spanje te gebruiken.

2015:De nieuwe wijngaard- en wijnwet

La Ley 6/2015, de 12 de mayo, de Denominaciones de Origen e Indicaciones Geográficas Protegidas

...wijst de verschillende Spaanse wijncategorieën volgens hun actuele voorschriften toe aan de corresponderende Europese beschermde benamingen.

De Europese kwaliteitspiramide(Europese Verordening 401/2010): in de actuele Spaanse wetgeving

Europees	Spaans	Spaanse omschrijving
1. BOB	1.a.DOVdP	DO/DOCa Vino de Pago
	1.b. DOCa	Vinos de Denominación de Origen Calificada *
	1.c. DO	Vinos de Denominación de Origen *
	1.d. VC (VCIG)	Vinos de Calidad con Indicación Geográfica
2. BGA	2. VT	Vinos de la Tierra
3. Tafelwijn	3. VE (VdM)	Vinos De Espana (de Mesa)

*: Per DO of DOCa ziet een Consejo Regulador de naleving van de lastenboeken na.

Tafelwijn: Vinos de Espana (VE)

ALLE wijnen van druiven behalve deze hierna.

Met ruimte voor durvers!

Wijn met beschermde geografische aanduiding (BGA): Vinos de la Tierra (VT of VE) (42 gebieden)

Herkenbare wijnen uit bepaalde gebieden in Spanje, gemaakt met specifiek lokale eigenschappen en volgens maatstaven op het gebied van wijnbouw en vinificatie die niet zo streng zijn als die voor kwaliteitswijnproductie.

Naast een specifiek geografische herkomst, gelden eisen met betrekking tot het minimum alcoholpercentage en een indicatie van de smaak-technische aspecten van het product.

Wijn met beschermde oorsprongsbenamingen (Europese: BOB)

Spanje voorziet 4 sub kwaliteiten binnen de hoogste Europese kwalificatie

1. Vinos de Calidad con Indicación Geográfica
2. Vinos de Denominación de la Origen
3. Vinos de Denominación de Origen Calificada
4. Vino de Pago

1. Vinos de Calidad con Indicación Geográfica (VC)

Voor het eerst in de Wijngaard- en Wijnwet werd bepaald.

Kwalificatie voor wijnen uit een bepaald gebied gemaakt uit druiven uit dat gebied (minstens 85% uit de regio en van *Vitis vinifera* of *andere*), waarvan de kwaliteit, reputatie of kenmerken voortkomen uit de 'geografische omgeving', de menselijke factor of beiden, met betrekking tot de teelt, productie en veroudering van de wijn.

Op het etiket te herkennen door de omschrijving 'Vino de Calidad de ... + naam van de regio.

8-tal wijngebieden onderweg naar het DO-statuut.

Belangrijkste verschil met DO: niet alle fases van de productie gebeuren in de afgebakende zone.

2. Vinos de Denominación de la Origen (DO)

(70-tal regio's zoals Rueda, Valdeorras en Ribera del Duero):

Naam van een regio, een gebied, een lokaliteit of een afgebakende plaats die administratief is erkend voor de aanduiding van wijnen die aan de volgende voorwaarden voldoen:

- zij zijn in de regio, het gebied, de lokaliteit of de afgebakende plaats bereid uit druiven die daarvan afkomstig zijn
- in het handelsverkeer staan zij in hoog aanzien wegens hun oorsprong,
- de kwaliteit en de kenmerken zijn grotendeels of volledig toe te schrijven aan de geografische kenmerken die factoren van natuurlijke en menselijke aard omvatten.
- Het gebied is de 5 voorafgaande jaren erkend als kwaliteitswijnengebied.

In alle 17 de Spaanse autonome regio's worden DO's gemaakt.

De DO Cava komt echter uit verschillende regio's, maar voor ruim 4/5 uit Catalonië.

3. Vinos de Denominación de Origen Calificada (D.O.Ca) (2 topregio's)

Naast de vereisten voor de „denominación de origen” gelden voor de „denominación de origen calificada” de volgende voorschriften:

- Zoals de Italiaanse DOCG.
- sinds de erkenning als „denominación de origen” moeten minstens tien jaar verstreken zijn
- de druiven zijn alleen afkomstig van binnen de zone geregistreerde domeinen
- Verplichte botteling in wijnmakerijen die in de zone zijn geregistreerd en gevestigd
- het gebied dat geschikt wordt geacht voor de productie van wijnen die recht hebben op de beschreven oorsprongsbenaming, is door elke gemeente cartografisch afgebakend
- Jaarlijks analytisch en organoleptische controle
- De eerste erkende streek: RIOJA (1991).
Priorato kreeg als tweede de eer.

4. DO/DOCa Vino de Pago

Dit is één van de vernieuwingen uit de Wijngaard- en Wijnwet.

De wetgever zette de puntjes op de 'i'.

Wijnen afkomstig van één wijngaard (Vinos de Pago)

Die hoogste categorie wijn waaronder wijnen vallen met een algemeen erkend niveau, gemaakt van druiven die onder dusdanige klimatologische en grondsoortomstandigheden geteeld zijn, dat ze representatief en onderscheidend zijn voor een bepaalde 'plaats' of 'landelijk gebied'.

De productie en marketing van deze wijnen voldoet aan een zeer uitgebreid stelsel van kwaliteitseisen, en tenminste aan alle eisen voldoen die aan een gekwalificeerde en gecontroleerde herkomstbenaming gesteld zijn.

Deze wijnen zijn gemaakt en gebotteld op het specifieke wijngoed of binnen de gemeentegrenzen van de betreffende wijngaard.

In het geval een hele wijngaard binnen de grenzen van een gekwalificeerde en gecontroleerde herkomstbenaming valt en deze ook als zodanig geregistreerd staat, mag deze de naam "gekwalificeerde wijngaard" voeren en mogen de wijnen ook geëtiketteerd worden met de naam "wijn afkomstig van een gekwalificeerde wijngaard".

20 erkende wijndomeinen:

Dominio de Valdepusa (Marques de Griñon)	Otazu	Pago de Los Balagueses
Finca Elez (Manuel Manzaneque)	Campo de La Guardia	Pago de Chozas Carrascal
Guijoso	Pago Florentino	Vera de Estenas
Pago de Cirsus (La Finca Bolandin)	Dehesa de Carrizal	Casa del Blanco
Arinzano	Pago Aylés	El Terrerazo (Mustiguillo)
Prado de Irache	Pago Calzadilla	El Vicario
Los Cerrillos	La Jaraba	Vallegarcía

Voorts kent men in rijpingsgraad 4 types:

Spaanse wijnen mogen slechts na een bepaalde ouderingstermijn in hout of op fles verkocht worden.

- **Joven** - Is een aanduiding voor een jonge wijn die minder dan 6 maanden heeft gerijpt op hout of rvs. "jonge", frisse, fruitige wijn om snel te drinken.

Als de wijn slechts enkele maanden houtlagering kreeg kan de term "**roble**" (= "eik") eventueel met het aantal maanden lagering worden gebruikt.

- **Crianza** - Rode wijn met minstens 2 volle kalenderjaren kelderripping waarvan 6 maanden op het vat (in Rioja, Ribero del Duero en Navarra: 12 m.). Witte wijn en roséwijn minstens 1 jaar kelderripping waarvan 3 maanden op het vat.

Voor houtlagering worden meestal wijnen van betere kwaliteit gekozen!

- **Reserva** - Rode wijn minstens 3 jaar kelderripping waarvan 1 jaar op vat. Witte wijn en roséwijn minimaal 2 jaar kelderripping waarvan 6 maanden op vat.

In mindere jaren kan de Consejo Regulador verbieden reserva te maken.

- **Gran Reserva** - Rode wijn minimaal 5 jaar kelderripping waarvan 18 maanden op vat (in Rioja, Ribero del Duero en Navarra: 24 m.). Witte wijn en roséwijn minimaal 4 jaar kelderripping waarvan 6 maanden op vat.

Enkel in de betere jaren wordt gran reserva gemaakt.

Cava

- **Joven** -> Minstens 9 maanden op fles gerijpt. Dit is de meest verkochte variant. Ongeveer 90% van de verkochte cava is joven. Te herkennen aan de witte zegel op de fles.

- **Reserva** -> Minstens 15 maanden op fles gerijpt. Te herkennen aan de groene zegel op de fles.
- **Gran reserva** -> Minstens 30 maanden op fles gerijpt. Deze herken je aan de zwarte zegel op de fles.
- **Paraje Calificado** -> Deze variant is geproduceerd uit druiven die uitsluitend van één wijngaard komen. Deze eisen zijn nóg strenger dan aan die aan de gran reserva worden gesteld: zo moet hij minstens 36 maanden rijpen. Ook moet de wijn minstens 10 jaar oud zijn.

Gebruik van termen/procedures (droog/halfzoet, ...)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0033>

Termen erkend als eigen aan het land:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0401&from=enNavarra:>

<http://lesfutailles.be/index.php/spanje/287-december-2018-navarra-rood/file>